

DO NOT OPEN THIS TEST BOOKLET UNTIL YOU ARE ASKED TO DO SO
TEST BOOKLET

Sl. No: **2211**

Subject Code: **20**

Subject: **SANSKRIT**

**WRITTEN TEST FOR RECRUITMENT OF POST GRADUATE TEACHERS FOR
NON-GOVT. AIDED HIGHER SECONDARY SCHOOLS OF ODISHA**

Time Allowed : **2 Hours**

Maximum Marks: **150**

: INSTRUCTIONS TO CANDIDATES:

- 1. IMMEDIATELY AFTER THE COMMENCEMENT OF THE EXAMINATION, YOU SHOULD CHECK THAT THIS TEST BOOKLET CONTAINS 16 PAGES AND DOES NOT HAVE ANY UNPRINTED OR TORN OR MISSING PAGES OR ITEMS ETC. IF SO, GET IT REPLACED BY A COMPLETE TEST BOOKLET.**
- 2. You have to enter your Roll No. on the Test Booklet in the Box provided alongside. DO NOT write anything else on the Test Booklet.**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
- 3. The Test Booklet contains 100 questions. Each question comprises four options. You have to select the correct answer which you want to mark (darken) on the OMR Answer Sheet. In any case, choose ONLY ONE answer for each question. If more than one answer is darkened, it will be considered wrong.**
- 4. You have to mark (darken) all your answers only on the OMR Answer Sheet using BLACK BALL POINT PEN provided by the State Selection Board. You have to do rough work only in the space provided at the end of the Test Booklet. See instructions in the OMR Answer Sheet.**
- 5. All questions carry equal marks. While 1.5 marks will be awarded for each correct answer, each wrong answer will result in negative marking of 0.50 mark.**
- 6. Before you proceed to mark (darken) the answers in the OMR Answer Sheet to the questions in the Test Booklet, you have to fill in some particulars in the OMR Answer Sheet as per the instructions in your Admit Card.**
- 7. On completion of the Examination, you should hand over the original copy of OMR Answer Sheet issued to you to the Invigilator before leaving the Examination Hall. You are allowed to take with you the candidate's copy (second copy) of the OMR Answer Sheet along with the Test Booklet for your reference.**

Candidate's full signature

Invigilator's signature

P.T.O.

1. वाष्कलशाखा कस्य वेदस्य ?

(A) ऋग्वेदस्य

(B) सामवेदस्य

(C) यजुर्वेदस्य

(D) अथर्ववेदस्य

2. वेदपुरुषस्य श्रोत्रं किम् ?

(A) व्याकरणम्

(B) ज्योतिषम्

(C) निरुक्तम्

(D) कल्पः

3. रामायणस्य मुख्यं विभाजनम् उच्यते।

(A) पर्व

(B) सर्गः

(C) अध्यायः

(D) काण्डम्

4. कस्मात् वेदात् अभिनयाः गृहीताः ?

(A) ऋग्वेदात्

(B) सामवेदात्

(C) यजुर्वेदात्

(D) अथर्ववेदात्

5. समुद्दीपितकन्दर्पा कृतगौरीप्रसाधना ।

हरलीलेव॥ एवं का कथा प्रसिद्धा ?

(A) वासवदत्ता

(B) कादम्बरी

(C) अवन्तीसुन्दरीकथा

(D) बृहत्कथा

6. रघुवंशमहाकाव्ये कति सर्गाः ?

(A) षोडश

(B) सप्तदश

(C) अष्टादश

(D) ऊनविंशतिः

7. कः सूर्यशतकस्य प्रणेता ?

(A) बाणः

(B) मयूरः

(C) बिहणः

(D) भर्तृहरिः

8. जयदेवस्य गीतगोविन्दे कति सर्गाः ?
- (A) नव (B) दश
(C) एकादश (D) द्वादश
9. वाजसनेयशाखायाः नामान्तरं किम् ?
- (A) काण्वशाखा (B) माध्यन्दिनशाखा
(C) कौथुमशाखा (D) शौनकशाखा
10. वृत्रः कस्मात् अपराधात् मृतः ?
- (A) मात्रातः (B) वर्णतः
(C) बलतः (D) स्वरतः
11. शूर्पणखा रामं कुत्र ददर्श ?
- (A) दण्डकारण्ये (B) पञ्चवट्याम्
(C) माल्यवति (D) गन्धमादने
12. रूपकाणि कतिविधानि ?
- (A) सप्त (B) अष्टौ
(C) नव (D) दश
13. कथासरित्सागरस्य रचयिता कः ?
- (A) गुणाढ्यः (B) क्षेमेन्द्रः
(C) सोमदेवः (D) सुबन्धुः
14. सौन्दरनन्दस्य नायिका का ?
- (A) यशोधारा (B) सुन्दरी
(C) वसुमती (D) श्रीदेवी
15. हंससन्देशस्य रचयिता कः ?
- (A) विल्वमङ्गलः (B) जीवगोस्वामी
(C) रूपगोस्वामी (D) धोयी

24. 'चन्द्रकला' नाटिका केन विरचिता ?
- (A) विश्वनाथेन (B) कृष्णानन्देन
(C) जीवदेवाचार्येण (D) रायदिवाकरमिश्रेण
25. जैमिनीयशाखा कस्य वेदस्य ?
- (A) ऋग्वेदस्य (B) सामवेदस्य
(C) यजुर्वेदस्य (D) अथर्ववेदस्य
26. कल्पसूत्राणां मुख्यतः कति भेदाः ?
- (A) त्रयः (B) चत्वारः
(C) पञ्च (D) षट्
27. महाभारते कस्मिन् पर्वणि भीष्मेण राजधर्मः वर्णितः ?
- (A) शान्तिपर्वणि (B) भीष्मपर्वणि
(C) सभापर्वणि (D) अनुशासनपर्वणि
28. 'रत्नावली' कीदृशं दृश्यकाव्यम् ?
- (A) नाटकम् (B) प्रकरणम्
(C) नाटिका (D) त्रोटकम्
29. 'हर्षचरितं' कीदृशं काव्यम् ?
- (A) कथा (B) चम्पूः
(C) विरुदम् (D) आख्यायिका
30. 'शब्दविद्येव नो भाति राजनीतिरपस्पशा' - इति वाक्यं कस्मिन् काव्ये दृश्यते ?
- (A) किरातार्जुनीये (B) शिशुपालवधे
(C) नैषधीयचरिते (D) भट्टिकाव्ये
31. 'नलचम्पू' रचयिता कः ?
- (A) त्रिविक्रमः (B) सोमदेवः
(C) भोजः (D) सोमशेखरः

32. सहृदयानन्दमहाकाव्यस्य रचयिता कः ?
- (A) कृष्णमिश्रः (B) कृष्णानन्दः
(C) मुरारिमिश्रः (D) जीवदेवाचार्यः
33. सामवेदेन सह कस्य सम्बन्धः ?
- (A) जैमिनीयश्रौतसूत्रस्य (B) प्रश्नोपनिषदः
(C) बृहदारण्यकस्य (D) ऐतरेयोपनिषदः
34. 'कात्यायनश्रौतसूत्रं' कस्य वेदस्य ?
- (A) शुक्लयजुर्वेदस्य (B) कृष्णयजुर्वेदस्य
(C) अथर्ववेदस्य (D) सामवेदस्य
35. 'पुरुषोत्तममाहात्म्यं' कस्मिन् पुराणे उपलभ्यते ?
- (A) मार्कण्डेयपुराणे (B) स्कन्दपुराणे
(C) वराहपुराणे (D) भागवते
36. 'शारीपुत्रप्रकरणं' केन रचितम् ?
- (A) हर्षेण (B) भट्टनायकेन
(C) अश्वघोषेण (D) भवभूतिना
37. 'अविदितगुणापि सत्कविभणितिः कर्णेषु वमति मधुधाराम्' - इति वाक्यं कस्मिन् काव्ये अस्ति ?
- (A) कादम्बर्याम् (B) हर्षचरिते
(C) वासवदत्तायाम् (D) दशकुमारचरिते
38. 'सहसा विदधीत न क्रियाम्' - इति वाक्यं कस्मिन् काव्ये दृश्यते ?
- (A) रघुवंशे (B) बुद्धचरिते
(C) किरातार्जुनीये (D) नैषधीयचरिते
39. सोमदेवस्य चम्पूकाव्यं किम् ?
- (A) नलचम्पूः (B) यशस्तिलकचम्पूः
(C) रामायणचम्पूः (D) भागवतचम्पूः

40. भारतामृतमहाकाव्यस्य रचयिता कः ?
- (A) कृष्णानन्दः (B) जीवदेवाचार्यः
(C) दिवाकरमिश्रः (D) मुरारिः
41. Satam- वर्गमध्ये अन्तर्भूता भाषा।
- (A) Avestan (B) Celtic
(C) Tokharian (D) French
42. Indo-European-परिवारमध्ये अन्तर्भूता भाषा।
- (A) Chinese (B) Germanic (Teutonic)
(C) Japanese (D) Korean
43. 'नद्यम्बु' - अत्र 'इ' कारस्थाने 'यकारः' कस्मात् भवति ?
- (A) यथासंख्यन्यायेन (B) गुणतः आन्तर्यात्
(C) प्रमाणतः आन्तर्यात् (D) स्थानतः आन्तर्यात्
44. वागीशः =।
- (A) वाचः + ईशः (B) वाचा + ईशः
(C) वाक् + ईशः (D) वाचि + ईशः
45. सत्कार्यं कथं सिद्धम् ?
- (A) सर्वसम्भवभावात् (B) कारणाभावात्
(C) सदकरणात् (D) असदकरणात्
46. सांख्यकारिकायां प्रमाणं कतिविधम् ?
- (A) द्विविधम् (B) त्रिविधम्
(C) चतुर्विधम् (D) पञ्चविधम्
47. रससिद्धान्ते भुक्तिवादस्य प्रवर्तकः।
- (A) उद्भटः (B) वामनः
(C) भट्टनायकः (D) कुन्तकः

48. मम्मटेन कतिविधं काव्यं स्वीकृतम् ?
- (A) द्विविधम् (B) त्रिविधम्
(C) चतुर्विधम् (D) पञ्चविधम्
49. भरतेन नाट्ये कति रसाः स्वीकृताः ?
- (A) षट् (B) सप्त
(C) अष्टौ (D) नव
50. वैश्यस्य नामान्ते कः शब्दः योजनीयः ?
- (A) शर्मा (B) वर्मा
(C) दासः (D) गुप्तः
51. जन्मनः कस्मिन् मासे शिशोः गृहात् निष्क्रमणं भवति ?
- (A) तृतीये (B) चतुर्थे
(C) पञ्चमे (D) षष्ठे
52. 'लेट्' लकारस्य प्रयोगः कुत्र भवति ?
- (A) वैदिकसंस्कृते (B) लौकिकसंस्कृते
(C) प्राकृते (D) पालिभाषायाम्
53. धातोः परेऽपि उपसर्गः कुत्र प्रयुज्यते ?
- (A) लौकिकसंस्कृते (B) छन्दसि
(C) पालिभाषायाम् (D) प्राकृतभाषायाम्
54. घनाघनः क्षोभणः - 'घनाघनः' इह केन सूत्रेण विसर्जनीयस्य विसर्जनीयः ?
- (A) शपी विसर्जनीयः (B) वा शरि
(C) विसर्जनीयस्य सः (D) सोः पदादौ
55. सुस्तुतम् - अत्र 'सुः'।
- (A) उपसर्गः (B) गतिः
(C) कर्मप्रवचनीयः (D) कृदव्ययम्

56. सांख्यकारिकायां पुरुषास्तित्वसिद्धिः कथं भवति ?
- (A) अनधिष्ठानात् (B) त्रिगुणत्वात्
(C) कैवल्यार्थनिवृत्तेः (D) भोक्तृभावात्
57. वेदान्तसारे कति साधनानि ?
- (A) त्रीणि (B) चत्वारि
(C) पञ्च (D) षट्
58. 'काव्यशोभाकरान् धर्मानलंकारान् प्रचक्षते' - इति मतं केन प्रतिपादितम् ?
- (A) भामहेन (B) जयदेवेन
(C) दण्डिना (D) मम्मटेन
59. नाटकस्य कः अङ्गी रसः ?
- (A) शृङ्गारः (B) हास्यः
(C) करुणः (D) रौद्रः
60. मम्मटेन विप्रलम्भस्य कति भेदाः स्वीकृताः ?
- (A) त्रयः (B) चत्वारः
(C) पञ्च (D) षट्
61. प्राचीनकाले कति विद्याः ब्रह्मचर्याश्रमे अध्यापिताः ?
- (A) दश (B) द्वादश
(C) षोडश (D) अष्टादश
62. गृहस्थस्य पञ्चयज्ञेषु नृयज्ञस्य अर्थः।
- (A) अध्यापनम् (B) पितृतर्पणम्
(C) अतिथिपूजनम् (D) होमः
63. सिंहः - इत्यत्र रूपसिद्धिः भवति।
- (A) वर्णागमेन (B) वर्णविकारेण
(C) वर्णनाशेन (D) वर्णविपर्ययेण

64. वेदे 'इमसि' इति रूपं कस्य स्थाने भवति ?
- (A) एमि (B) इमः
(C) एहि (D) इतः
65. बलिं याचते वसुधाम् - 'बलिम्' इत्यत्र कीदृशं कर्म ?
- (A) मुख्यं कर्म (B) अनीप्सितं कर्म
(C) गौणं कर्म (D) विकार्यं कर्म
66. पुण्येन दृष्टो हरिः - 'पुण्येन' इत्यत्र कः हेतुः ?
- (A) द्रव्यहेतुः (B) क्रियाहेतुः
(C) गुणहेतुः (D) फलरूपो हेतुः
67. वेदान्तसारे लिङ्गशरीराणि कत्यवयवानि ?
- (A) पञ्चदशावयवानि (B) षोडशावयवानि
(C) सप्तदशावयवानि (D) अष्टादशावयवानि
68. तेजसः लक्षणम्।
- (A) स्पर्शवत् (B) शीतस्पर्शवत्
(C) नातिशीतोष्णस्पर्शवत् (D) उष्णस्पर्शवत्
69. वैदग्ध्यभङ्गीभणितिः का ?
- (A) रीतिः (B) अभिधा
(C) वक्रोक्तिः (D) अलंकृतिः
70. स्थापकः प्रायेण कां वृत्तिमाश्रित्य नाटकं स्थापयेत् ?
- (A) कौशिकीम् (B) सात्त्वतीम्
(C) आरभटीम् (D) भारतीम्
71. विभावेनानुभावेन सञ्चारिणा तथा ।
- (A) प्रोक्तः (B) व्यक्तः
(C) लक्ष्यः (D) ज्ञाप्यः

72. दुर्गेषु किं दुर्गं विशिष्यते ?
- (A) धन्वदुर्गम् (B) महीदुर्गम्
(C) जलदुर्गम् (D) गिरिदुर्गम्
73. गन्धौषधिरसानां कतिभागं राजा आददीत ?
- (A) चतुर्भागम् (B) पञ्चभागम्
(C) षड्भागम् (D) अष्टभागम्
74. स्वर्णम् → सुवर्णम् । 'सुवर्णम्' इति रूपं कथं भवति ?
- (A) लोपेन (B) स्वरभक्त्या
(C) पूर्वस्वरागमेन (D) व्यञ्जनागमेन
75. तैलम् - इत्यत्र कीदृशम् अर्थपरिवर्तनं भवति ?
- (A) अथदिशः (B) अर्थसंकोचः
(C) अर्थविस्तारः (D) अर्थापकर्षः
76. वाताय कपिला विद्युत् - 'वाताय' इत्यत्र
- (A) सम्प्रदाने चतुर्थी (B) क्लृपि सम्पद्यमाने चतुर्थी
(C) तादर्थ्ये चतुर्थी (D) उत्पातेन ज्ञापिते च चतुर्थी
77. हिमवतः गङ्गा प्रभवति । 'हिमवतः' इत्यत्र संगच्छते
- (A) जनिकर्तुः प्रकृतिः (B) भुवः प्रभवः
(C) ध्रुवमपायेऽपादानम् (D) ल्यब्लोपे कर्मण्यधिकरणे च
78. उत्पत्तेः पूर्वं कार्यस्य अभावः
- (A) प्रागभावः (B) प्रध्वंसाभावः
(C) अन्योन्याभावः (D) अत्यन्ताभावः
79. तर्कसंग्रहदिशा यथार्थानुभवः कतिविधः ?
- (A) द्विविधः (B) त्रिविधः
(C) चतुर्विधः (D) पञ्चविधः

80. औचित्यसिद्धान्तस्य कः प्रवर्तकः ?

(A) आनन्दवर्धनः

(B) रुद्रटः

(C) दण्डी

(D) क्षेमेन्द्रः

81. अङ्कस्य आदौ कः दर्शितः ?

(A) प्रवेशकः

(B) विष्कम्भकः

(C) चूलिका

(D) अङ्कावतारः

82. मम्मटदिशा शान्तरसस्य स्थायिभावः कः ?

(A) शमः

(B) वैराग्यम्

(C) निर्वेदः

(D) तृष्णाक्षयः

83. पिता कदा स्त्रीजनं रक्षति ?

(A) कौमारे

(B) यौवने

(C) स्थविरे

(D) मृते भर्तारि

84. प्रजानां च हितम् । कौटिल्यम् अनुसृत्य शून्यस्थानं पूरयत ।

(A) सुखे

(B) धने

(C) हिते

(D) शुभे

85. 'असुरः' अत्र कीदृशम् अर्थपरिवर्तनं जातम् ?

(A) अर्थोत्कर्षः

(B) अर्थापकर्षः

(C) अर्थदिशः

(D) अर्थसंकोचः

86. अंधीती व्याकरणे - अत्र सप्तम्याः कारणम्।

(A) भावे सप्तमी

(B) निर्धारणे सप्तमी

(C) क्तस्येन्विषयस्य कर्मण्युपसंख्यानम्

(D) निमित्तात्कर्मयोगे

87. द्विमुनि - अत्र कः समासः ?

(A) अव्ययीभावः

(B) तत्पुरुषः

(C) कर्मधारयः

(D) द्विगुः

88. कः पुमान् शान्तिम् अधिगच्छति ?
- (A) यः कामान् पूरयति (B) यः कामान् विजहाति
(C) यः ममत्वयुक्तः (D) यः साहङ्कारः
89. संकेतग्रहे विश्वनाथेन केषां मतं स्वीकृतम् ?
- (A) जातिशक्तिवादिनाम् (B) व्यक्तिशक्तिवादिनाम्
(C) जातिविशिष्टव्यक्तिशक्तिवादिनाम् (D) उपाधिशक्तिवादिनाम्
90. फलस्य प्रथमो हेतुः।
- (A) बीजम् (B) विन्दुः
(C) पताका (D) प्रकरी
91. करुणरसस्य स्थायिभावः कः ?
- (A) क्रोधः (B) उत्साहः
(C) शोकः (D) भयम्
92. एषु आङ्ग्लभाषायां कः समाहर्ता ज्ञेयः ?
- (A) Treasurer (B) Revenue-Collector
(C) Chief Comptroller and Auditor (D) Chief of the mint
93. आवेस्तायाम् HOAMA - इत्यस्य संस्कृते रूपं भवति।
- (A) सोम (B) होम
(C) सम (D) सुम
94. यूपदारु - अत्र तत्पुरुषसमासः केन भवति ?
- (A) चतुर्थी अर्थेन (B) चतुर्थी तदर्थेन
(C) चतुर्थी हितेन (D) चतुर्थी रक्षितेन
95. 'द्वित्राः' - अत्र कः समासः ?
- (A) द्वन्द्वः (B) द्विगुः
(C) बहुव्रीहिः (D) तत्पुरुषः

96. वेश्वानरः अग्निः आश्रितः ।

- (A) भूतानि (B) अङ्गानि
(C) इन्द्रियाणि (D) देहम्

97. कस्मिन् सति लक्षणावृत्तिः गृह्यते ?

- (A) मुख्यार्थबाधे (B) मुख्यार्थस्य अप्रतिबन्धे
(C) मुख्यार्थायुक्तत्वे (D) रूढिप्रयोजनाभावे

98. विप्रोऽमात्योऽथवा वणिक् - कुत्र नायकः ?

- (A) नाटके (B) प्रकरणे
(C) भागे (D) व्यायोगे

99. वत्सलो रसः केन स्वीकृतः ?

- (A) मम्मटेन (B) अभिनवगुप्तेन
(C) विद्याधरेण (D) विश्वनाथेन

100. प्रवेश्यशुल्कस्य आङ्गलभाषायां प्रतिशब्दः कः ?

- (A) Revenue duty (B) Excise duty
(C) Import duty (D) Export duty

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK